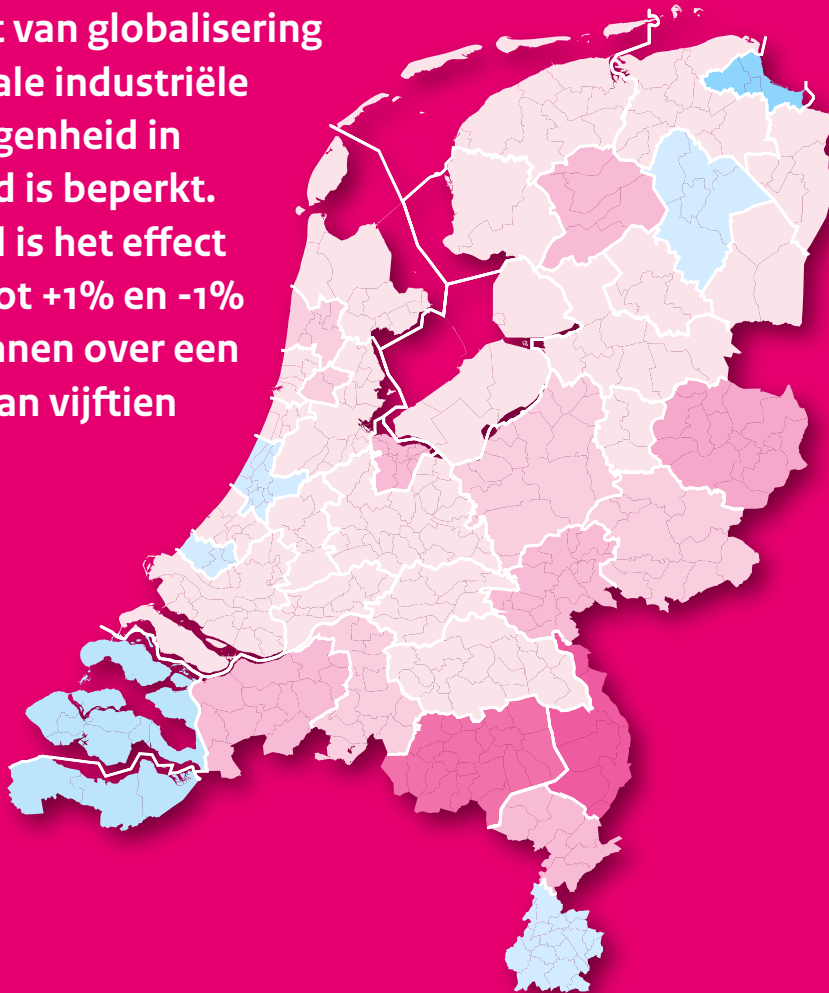

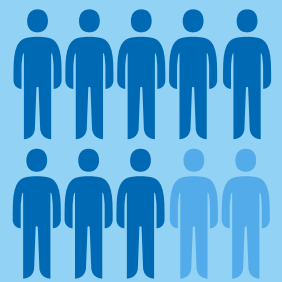

Globalisering: geringe regionale effecten, wel onzekerheid

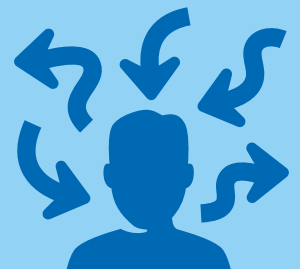
Het effect van globalisering op de totale industriële werkgelegenheid in Nederland is beperkt. Regionaal is het effect beperkt tot +1% en -1% voltijdsbanen over een periode van vijftien jaar

Acht op de tien Nederlanders voelt zich niet benadeeld door de open economie

Mensen ervaren minder zeggenschap over hun werk

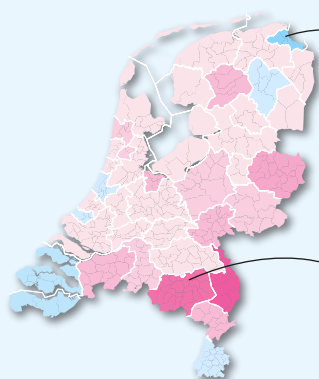
Nauwelijks minder banen

Het effect van globalisering op de totale industriële werkgelegenheid in Nederland over een periode van vijftien jaar is beperkt

Toegenomen importconcurrentie uit China en de Midden- en Oost-Europese landen wordt gecompenseerd met toegenomen exportkansen

Wel is er sprake van verschuiving van banen in de industrie en van verschillen tussen regio's

per regio is de verandering van werkgelegenheid beperkt van **-1%** tot **+1%** over een periode van 15 jaar

Delfzijl chemische producten

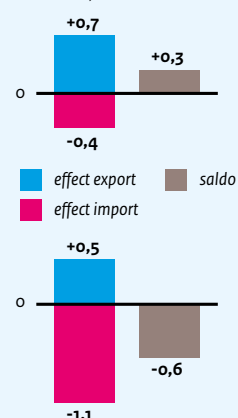
Exportkansen naar met name MOE-landen leiden tot een **toename** van werkgelegenheid. **Concurrentie** met China en MOE-landen leidt tot een **afname** van voltijdsbanen

Eindhoven elektronica & optische apparatuur

Exportkansen naar met name MOE-landen leiden tot een **toename** van voltijdsbanen. **Concurrentie** met vooral China leidt tot een **afname** van voltijdsbanen

verandering industriële werkgelegenheid 2001-2016, in % van totaal

De veranderingen in werkgelegenheid brengen onzekerheid met zich mee

mensen moeten vaker van baan wisselen

ervaren minder zeggenschap over hun werk

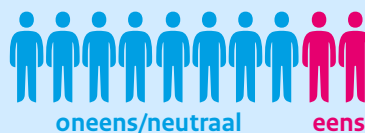

maken zich zorgen om versoering sociale zekerheid

maken zich zorgen om hun pensioen

Acht op de tien Nederlanders voelt zich niet benadeeld door de open economie

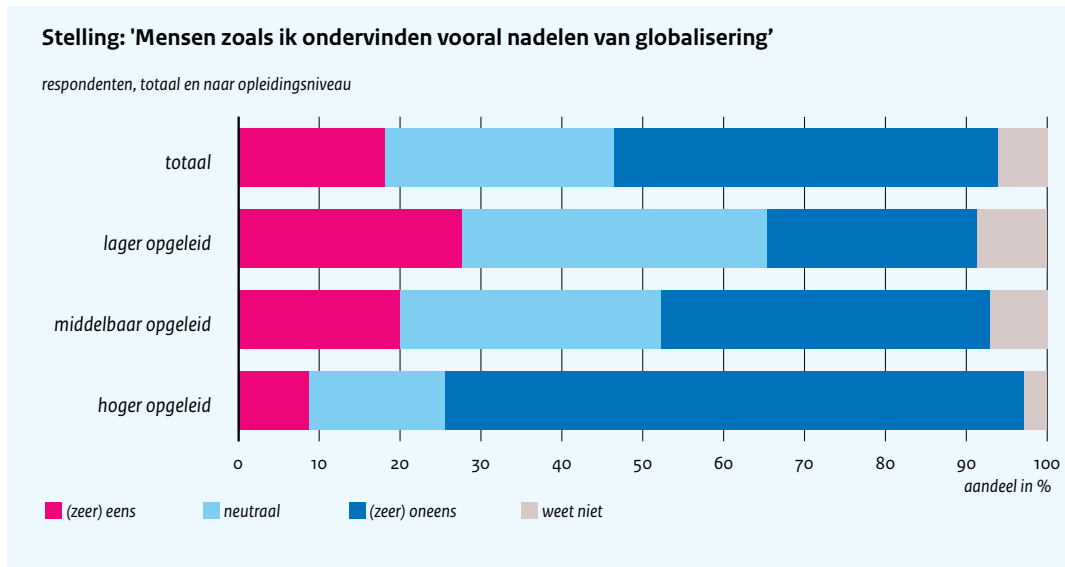

Stelling: Mensen zoals ik ondervinden vooral nadelen van het verdwijnen van de grenzen en het meer open worden van onze economie

Investeren in duurzame inzetbaarheid en een sociaal vangnet zijn belangrijk om de onzekerheid door globalisering te verzachten

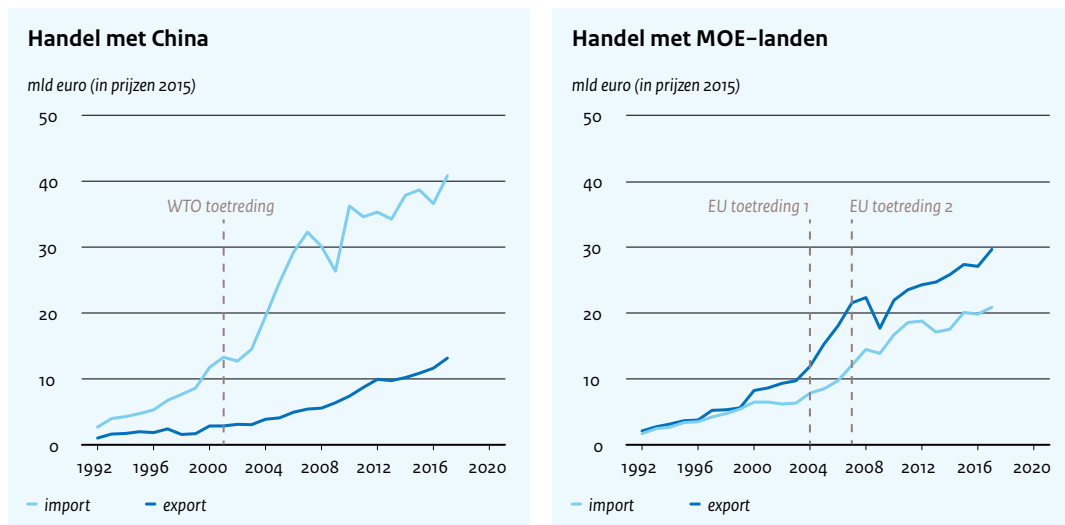
© Centraal Planbureau, Den Haag 2019

Acht op de tien zien zichzelf niet als verliezer van de open economie

Bron: Continu Onderzoek Burgerperspectieven (SCP), 2019, bevolking van 18 jaar en ouder. De volledige stelling luidde: "Mensen zoals ik ondervinden vooral nadelen van het verdwijnen van de grenzen en het meer open worden van onze economie".

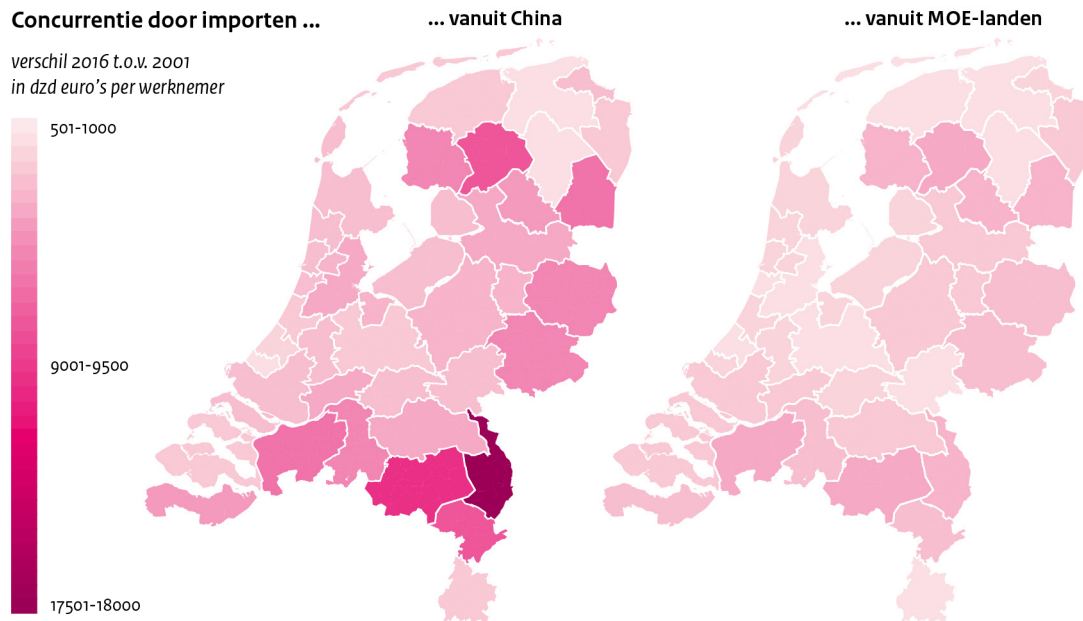
Handel Nederland met China en de Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) vanaf begin millennium sterk toegenomen, 1992-2017

Bron: UN Comtrade.

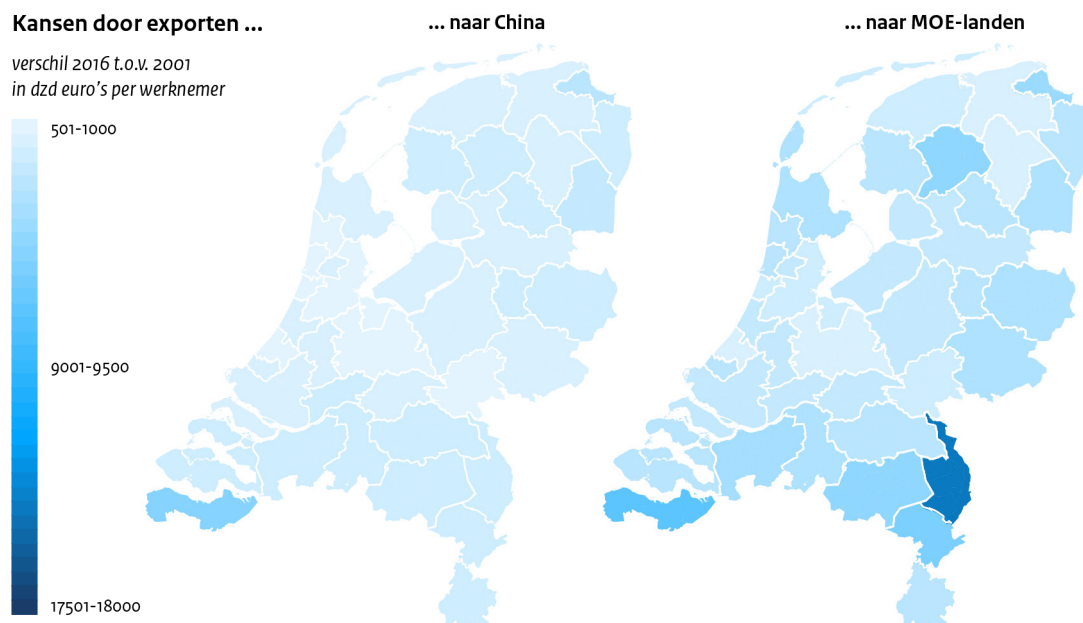
Noot: van de tien MOE-landen zijn er acht in 2004 toetreden ('toetreding 1'), en twee in 2007 (Bulgarije en Roemenië 'toetreding 2').

Waar zitten de producenten die concurreren met toenemende importen vanuit China en de MOE-landen?

Bron: eigen berekeningen op basis van UN Comtrade en CBS-microdata ([databestand, link](#)).

Waar zitten de producenten die kansen krijgen door toenemende exporten naar China en de MOE-landen?

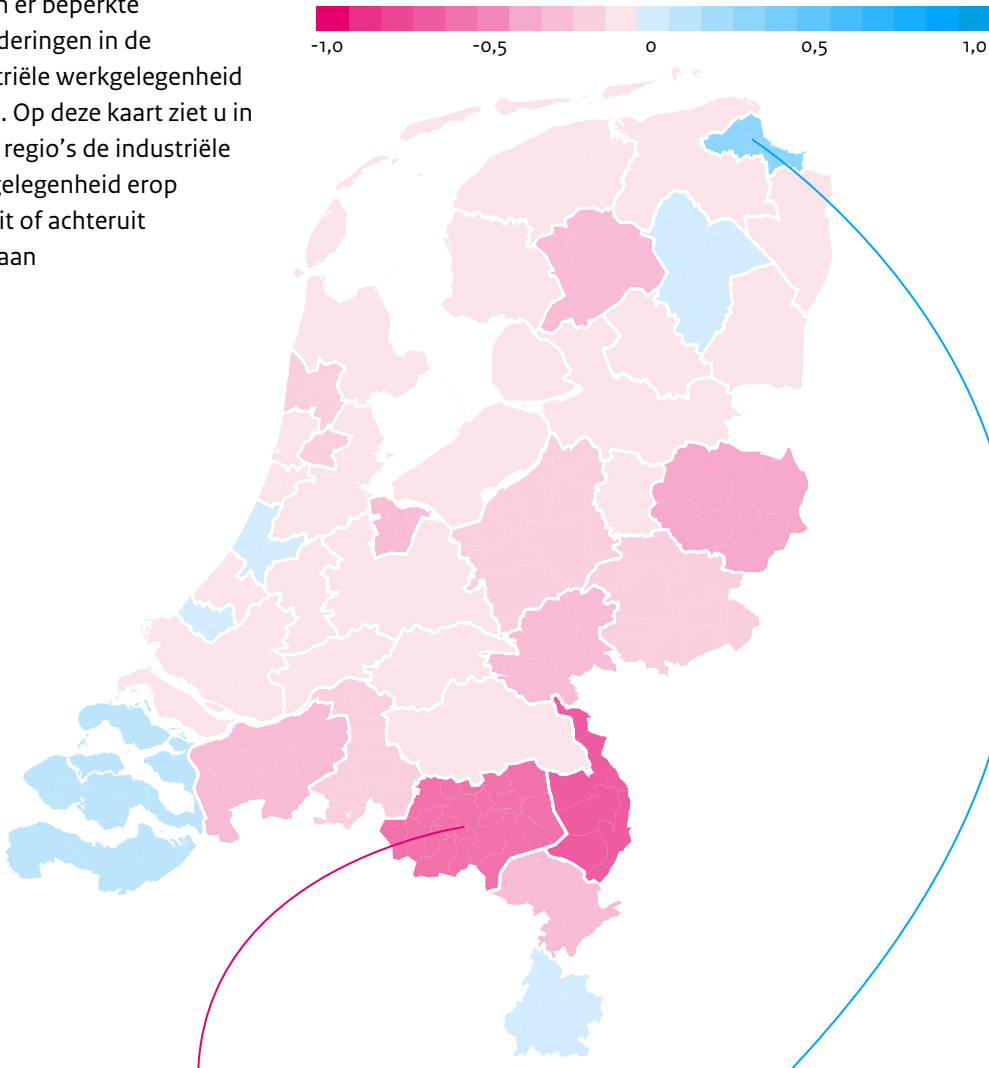

Bron: eigen berekeningen op basis van UN Comtrade en CBS-microdata ([databestand, link](#)).

Veranderende werkgelegenheid

Door toegenomen handel met China en MOE-landen vinden er beperkte veranderingen in de industriële werkgelegenheid plaats. Op deze kaart ziet u in welke regio's de industriële werkgelegenheid erop vooruit of achteruit is gegaan

verandering industriële werkgelegenheid door toegenomen handel met China en MOE-landen 2001-2016, in % van totale werkgelegenheid van de regio

Zuidoost-Noord-brabant

-0,6%
verandering in industriële werkgelegenheid 2001-2016

De regio rondom Eindhoven ondervindt concurrentie van **importen van elektronica en optische apparatuur**; meer dan dat deze regio aan exportkansen krijgt. Per saldo gaat het om ruim 1000 voltijdsbanen over een periode van vijftien jaar

Delfzijl

+0,3%
verandering in industriële werkgelegenheid 2001-2016

De regio Delfzijl krijgt meer kansen door **export van chemische producten**, dan dat de regio aan importconcurrentie ondervindt. Per saldo gaat het om minder dan 100 voltijdsbanen over een periode van vijftien jaar

De inschatting van de effecten is gebaseerd op een statistische analyse. De resultaten zijn met onzekerheid omgeven

© CPB 2019